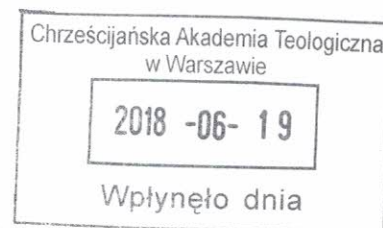

Tomasz Kuprjanowicz

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

STAUROPIGIALNY OPTYŃSKI MONASTER WPROWADZENIA MATKI BOŻEJ DO ŚWIĄTYNI W KOZIELSKU. OŚRODEK STARCZESTWA NA PRZEŁOMIE XIX I XX WIEKU

W danej pracy chciano zwrócić uwagę na właściwości religijnego doświadczenia Starców Optyńskich. Optyński monaster jest rozpatrywany jako centrum starczestwa na przełomie XIX i XX wieku. Podjęta została typologia i porównawcza analiza tego zjawiska. Uwypuklone również jest wyjątkowe znaczenie starczestwa dla cennego samookreślenia się osobowości.

Obecnie stawiane jest pytanie o tendencje i perspektywy rozwoju współczesnego prawosławnego stanu mniszego. Różnorodność prawosławnego monastycznego duchowego doświadczenia, jego niejednorodność i niejednakowość tworzą niejednoznaczny obraz monastycznego życia, w związku z czym pojawia się mnóstwo pytań o drogi duchowej doskonałości. Najbliższy naszym czasom jest rosyjski prawosławny monastycyzm XIX i XX wieku, którego jednymi z przedstawicieli są właśnie Starcy Optyńscy.

Poszukiwania dróg odrodzenia stanu mniszego zmusiły do zwrócenia się do duchowej spuścizny XIX-XX-wiecznej Rosji, kiedy to została sformułowana tradycja na bazie nauczania starożytnych ojców. Przedstawiła ona sobą nowy dla rosyjskiej rzeczywistości fenomen, w którym była ucieleśniona synteza ascetycznego działania i duchowej oświaty narodu. Stał się on rezultatem napiętych poszukiwań i duchowych odkryć. Aktualność badania kształtuje się nie tylko wokół konieczności upowszechnienia i usystematyzowania materiału na bazie literatury żywotów świętych Starców Optyńskich, ale i próby uświadomienia możliwości zastosowania danego doświadczenia w warunkach nowoczesnego stanu mniszego.

Rozpatrując w danej pracy religijne doświadczenie życia w Bogu, w Chrystusie, w Świętym Duchu jako „doświadczenie znalezienia zagubionej łączności z Bogiem, realizowane w określonym kierunku całego życia człowieka w ruchu do Boga” starano się ukazać próbę realizacji tego doświadczenia na przykładzie Starców Optyńskich.

Rozdział I poświęcony został zarysowi starczestwa w historycznym i ogólnym znaczeniu. Bardzo ważne było ukazanie starczestwa jako specjalnego rodzaju świętości, który może być właściwy dla każdego chrześcijanina posiadającego obfite dary duchowe, aby być dla innych przewodnikiem w życiu duchowym.

W II rozdziale zajęto się historią Monasteru Optyńskiego. Zachowując chronologiczny porządek, omówiono wydarzenia i przemiany zachodzące tu w poszczególnych latach, poczynając od spornej daty erygowania monasteru. Przybliżono sylwetki przełożonych monasteru, pierwszych braci. Ukazano również, jak ciężką drogę trzeba było przejść, z iloma przeciwnościami się zmierzyć, by Pustelnia Optyńska była dziś duchową oazą. Mocno zaakcentowano też rolę, jaką monaster odgrywał i jaką odgrywa dziś w życiu Cerkwi.

Rozdział III poświęcony jest optyńskim starcom, którzy posiadali własny autorytet moralny i duchowy, własną charyzmę opartą na miłości Chrystusowej wyrażoną w osobistej relacji z Bogiem. Wykazano, że dla starców nie istniały bariery społeczne i podziały. Ich działania i osady były żywym wyrazem miłości ewangelicznej, którą zanosili oni światu. Podkreślono, że ludzie często po odwiedzinach u starców zupełnie zmieniali sposób życia. Przykładem tego jest nawrócenie Eugeniusza Pogożewa, który po jednej wizycie u starca Ambrożego całkowicie zmienił swoje życie, oddając się pod jego opiekę.

W rozprawie wykazano, że optyńskie starczestwo przełomu XIX i XX wieku jest unikalnym fenomenem prawosławnej duchowości. Z jednej strony, jest ono następcą afonskiego starczestwa, z drugiej, nabywa szeregu indywidualnych właściwości (m.in. bliskość wobec ludzi, stworzenie duchowej literatury skierowanej do świeckich).

Tomasz Kyprianowicz

Tomasz Kuprjanowicz

DOCTORATE DISERTATION SUMMARY

**THE STAUROPEGIC OPTINA MONASTERY OF THE ENTRANCE
OF THE MOTHER OF GOD INTO THE TEMPLE IN KOZELSK.
A CENTRE OF STARCHESTVO AT THE TURN OF THE 20TH CENTURY**

In this work, we would like to draw attention to the features of the religious experience of the elders of the Optina Monastery. The Optina Monastery is regarded as the centre of starchestvo at the turn of the 20th century. The author has undertaken a typology and comparative analysis of this phenomenon. The unique significance of eldership for valuable self-determination of personality is also emphasized.

At present, questions are being raised about the tendencies and perspectives on the development of contemporary Orthodox monasticism. The diversity of the spiritual experience of Orthodox monasticism, its diversity and inconsistency creates an ambiguous picture of monastic life. As a result, many questions arise concerning the ways of spiritual perfection. The most recent example is Russian Orthodox monasticism of the 19th and 20th centuries, which is represented in part by the elders of the Optina Monastery.

Our search into the renewal of monasticism has forced us to turn to the spiritual legacy of 19th and 20th century Russia, when this tradition was formed on the basis of the early Church Fathers. This tradition presented itself as a new phenomenon for Russian reality in which the synthesis of ascetic activities and the nation's spiritual education was embodied. It became a result of intense search and spiritual discoveries. This research is topical not only because it meets the needs of disseminating and systemizing materials based on the lives of the elders of the Optina Monastery, but also due to the fact that it attempts to make the possibilities of applying specific experiences to the conditions of modern monasticism known.

Considering the religious experience presented in this work as experience of life in God, in Christ, and in the Holy Spirit, as "the experience of finding lost communion with God, realized when the entirety of man's life is in movement towards God," we have endeavored to show an attempt to obtain this experience based on the example of the elders of the Optina Monastery.

Chapter one provides a historical and general outline of starchestvo. It was very important to show eldership as a special type of holiness, which can be proper for any Christian who has the abundant spiritual gifts to guide others in the spiritual life.

The history of the Optina Monastery is presented in the second chapter. While preserving chronological order, we have discussed the events and changes that took place in specific years starting from the disputable date of the monastery's establishment. We have also presented the profiles of the monastery's superiors, the first brothers. We have also shown how difficult it was, how many adversaries had to be faced in order that the Optina Monastery could become the spiritual oasis it is today. We have also strongly accented the role that the monastery has played and still plays in the life of the church today.

Chapter three is devoted to the elders of the Optina Monastery who had their own moral and spiritual authority, their own charisma grounded in the love of Christ expressed in a personal relationship with God. We have demonstrated that social barriers and divisions did not exist for the elders. Their activities and judgments were a lively expression of the evangelical love that they brought to the world. We have also emphasized that people completely changed their lives after visiting the elders. An example of this is Eugene Pogoshev's conversion, who after one visit with Elder Ambrose completely changed his life by giving himself over to his care.

In this dissertation we have shown that the starchestvo of the Optina Monastery at the turn of the 20th century is a unique phenomenon of Orthodox spirituality. On the one hand, it is a successor of the eldership of Mount Athos, while on the other hand, it acquired a series of individual features (including closeness to people and writing spiritual literature for laity).

Tomasz Kupala